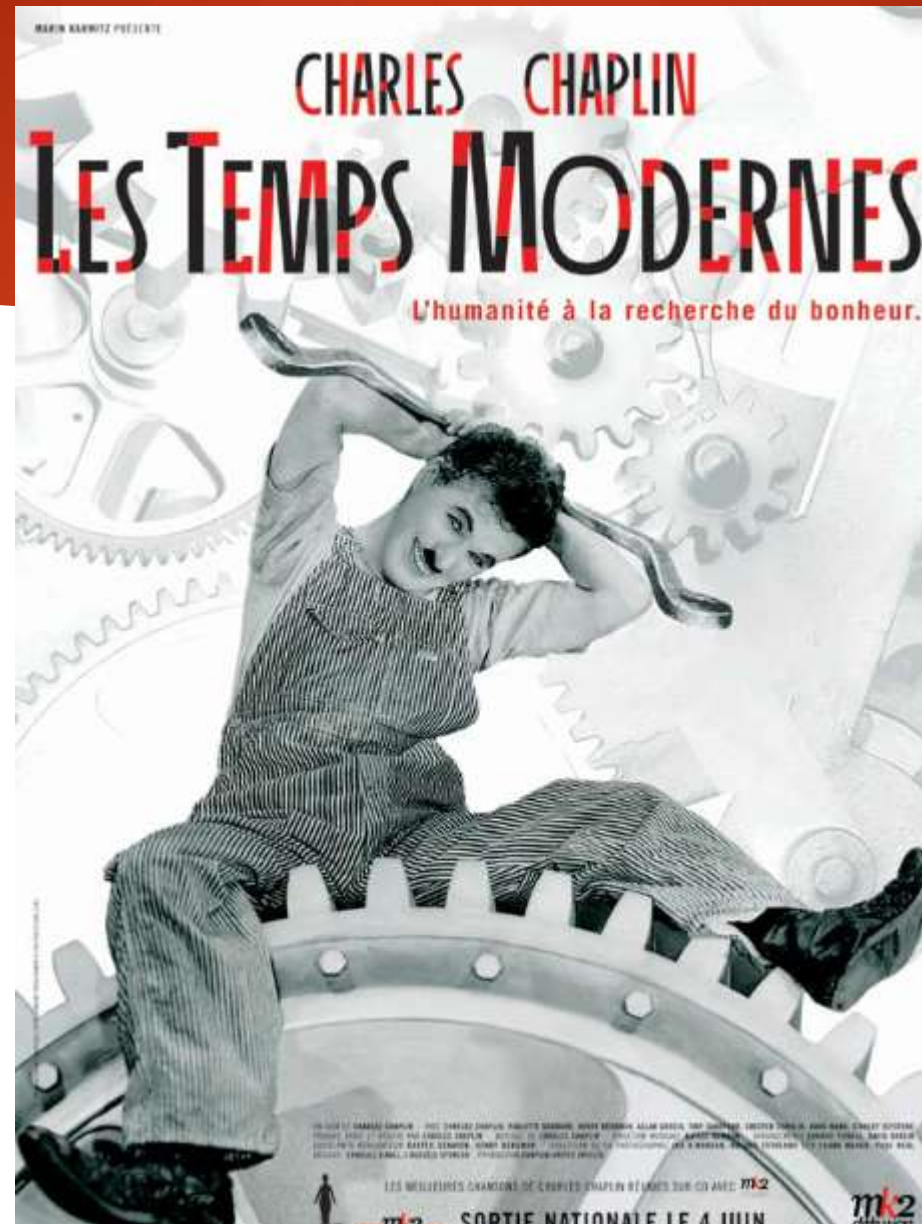

De digitalisering van de arbeid: analyse door een vakbond. Welke trends, welke effecten, welke uitdagingen?

Structuur van de uiteenzetting

1. Inleiding
2. Hoe beïnvloedt de digitalisering de arbeidsmarkt en de werknemers?
3. Concrete voorbeelden van sectoren
4. Wat is de diagnose van de sociale gesprekspartners?
5. Syndicale aandachtspunten

Il n'a pas besoin
de syndicat...
Et vous?

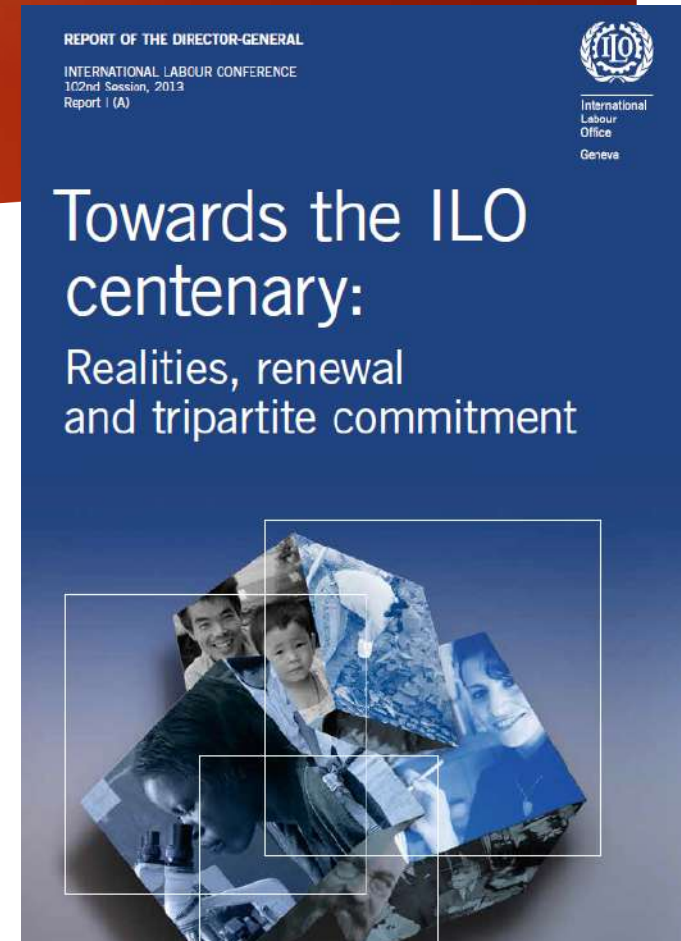

Ensemble on est plus forts.

setca
FGTB

1. Inleiding

- ▶ Internationale Arbeidsorganisatie (IAO)
- ▶ Initiatieven voor de 100^e verjaardag van IAO in 2019
- ▶ De toekomst van de arbeid
- ▶ Seminaries van het Europees Vakverbond in 2015, 2016 en 2017

2. Hoe beïnvloedt de digitalisering de arbeidsmarkt en de werknemers?

- ▶ Geen duidelijke definitie
- ▶ Onderscheid tussen digitalisering (versnelde automatisering), platformeconomie (ook deeleconomie genoemd) en digitalisering van de samenleving
- ▶ Zeer snelle evolutie
- ▶ Belangt alle sectoren aan

Voor het ABVV, moet de digitalisering ten dienste staan van de mens en niet omgekeerd

2. Hoe beïnvloedt de digitalisering de arbeidsmarkt en de werknemers?

De effecten?

- ▶ Op de arbeidsmarkt
- ▶ Op het arbeidsrecht en het statuut van de werknemers
- ▶ Op de sociale zekerheid

2. Hoe beïnvloedt de digitalisering de arbeidsmarkt en de werknemers?

De uitdagingen?

- ▶ De werkgelegenheid
- ▶ De arbeidsvoorwaarden
- ▶ De verzoening privéleven/beroepsleven
- ▶ De collectieve relaties
- ▶ Het kwalificatieniveau van de werknemers
- ▶ De sociale modellen
- ▶ De toegang tot de openbare diensten

3. Concrete voorbeelden van sectoren

- ▶ De industrie - automobielsector
- ▶ De diensten – sector van de handel en de transportsector
- ▶ De openbare diensten – FOD Financiën

De industrie – de automobieliindustrie

Automatisering sinds de jaren 1990, tot op heden

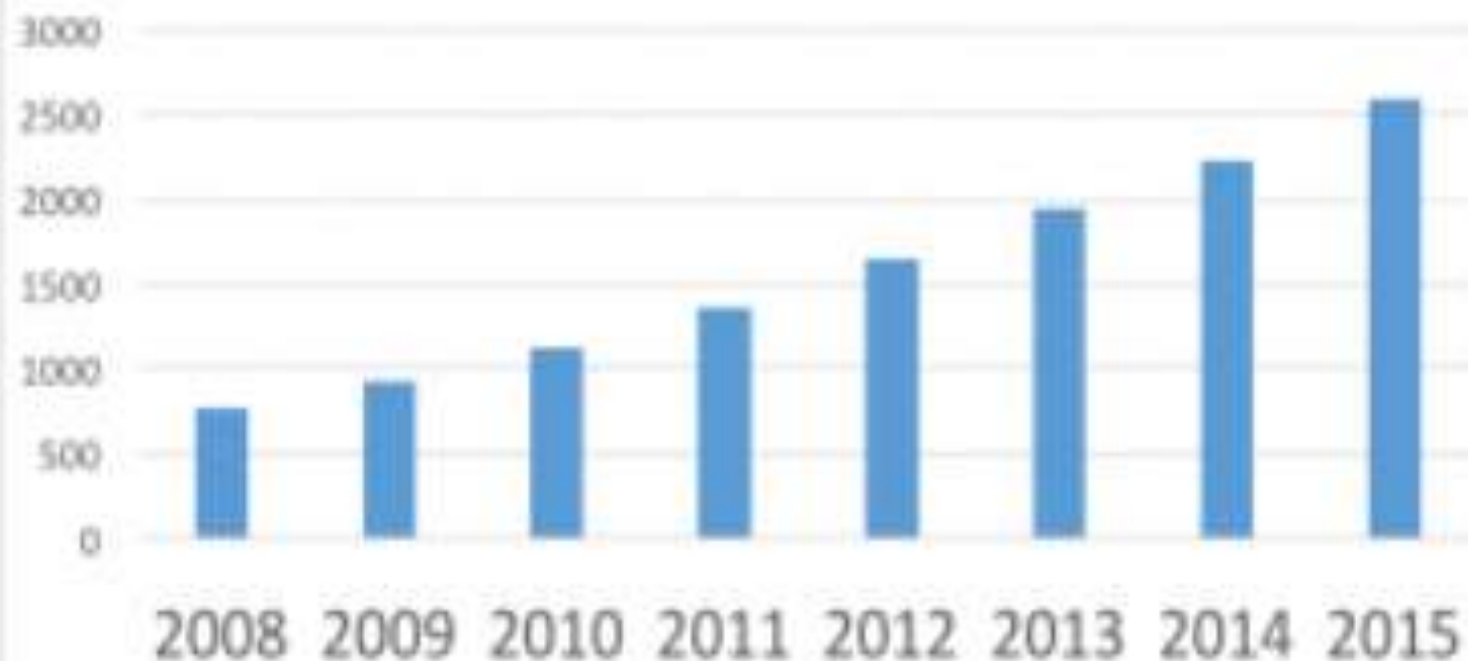
Effecten

- Verbetering van de veiligheid want minder hanteren van onderdelen
- Minder hinder (ingeademde chemische producten enz.)
- Beveiligde omgeving
- Verhoogde productiviteit
- De automatisering regelt het tempo van de werknemers
- Doorgedreven technische opleidingsprogramma's
- Verdwijnen van bepaalde beroepen (controleurs, lassers enz.)

De diensten – de e-commerce

Onderscheid
tussen de
pure players
en de
traditionele
handels-
zaken

Evolutie van het aantal Belgische e-handelaars pure players

De diensten – de e-commerce

	De dag dat de digitalisering opdook...	
1970	Komst van de betaling met bankkaart	
Vanaf 1980	Gebruik van pc's in winkels en printers	
In 1987	Begin van het gebruik van de barcode	
Vanaf 2000	Gebruik van de selfscanning in de winkels	
2013	Opkomst van de kassa Tunnel Scanner. De betaling via smartphone komt op.	
2016	Amazon Go duikt op, dit is het ontstaan van een kassaloze boetiek. Zie video. http://www.numerama.com/business/214484-amazon-go-une-boutique-sans-caisse-sans-queue-et-sans-argent-liquide.html	

De diensten – de e-commerce

Effecten

- Wijziging van de uurroosters
- Grotere polyvalentie en bijkomende werklust
- Banenverlies
- Verlies van contact met de klant
- Wijziging van de 'aard' van de job van verkoper
- Verminderde waardering van de werknemer
- Druk op de arbeidsvoorwaarden in de 'traditionele' handel

Openbare sector – FOD Financiën

Video van EPSU :

<https://www.youtube.com/watch?v=TYEoOQo86wY>

Effecten

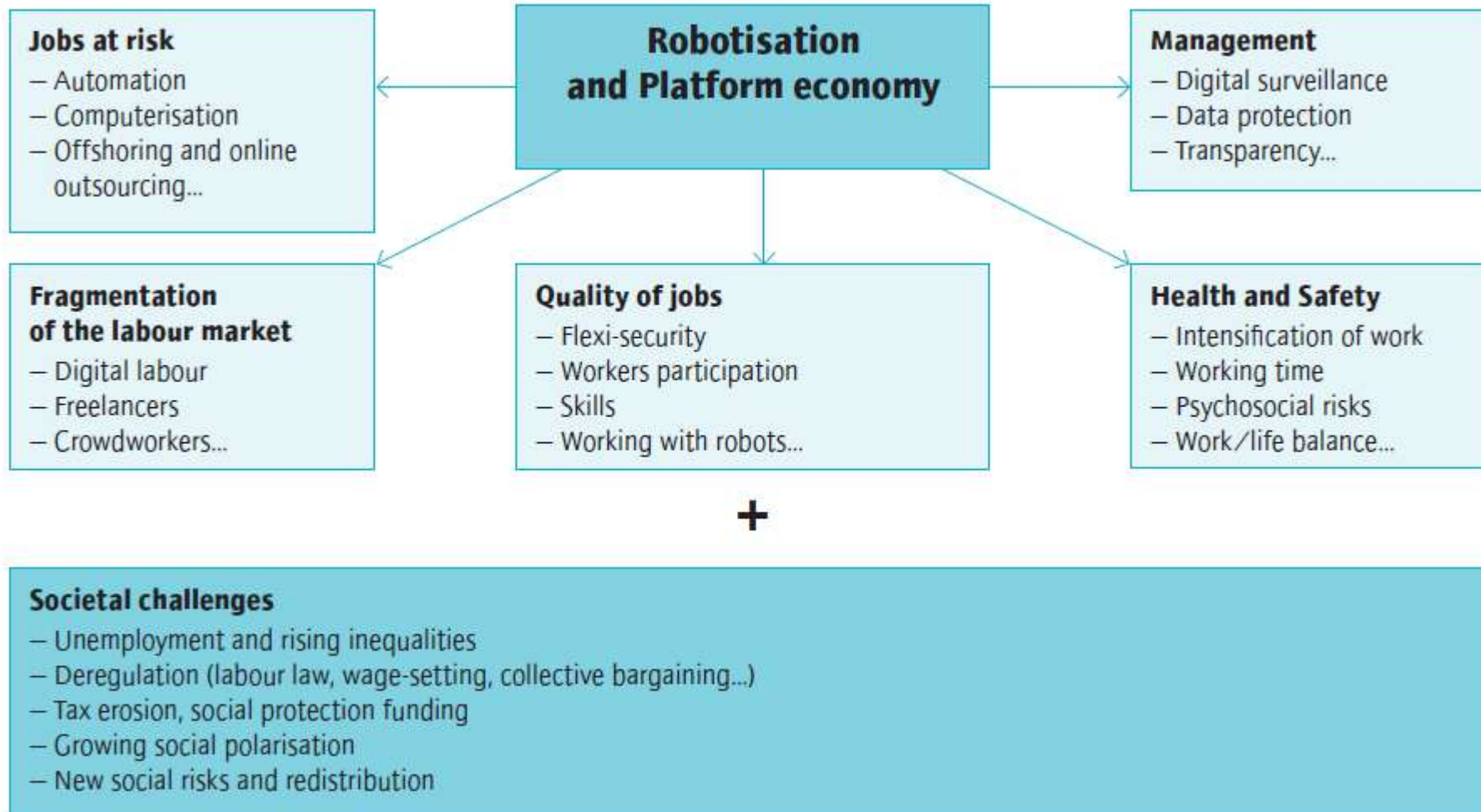
- Tax-on-web = topje van de ijsberg
- Vermindering van plaatselijke dienstverlening
- Vermindering van het personeelsbestand
- Disfuncties:
  - ✓ Betrouwbaarheid van de informaticanetwerken
  - ✓ Toenemende werklast
  - ✓ De 'data mining' selecteert de te behandelen dossiers, maar is vaak weinig relevant
  - ✓ Weinig manoeuvreerruimte voor de controleur

Openbare sector – FOD Financiën

Effecten

- Effect op de veiligheid en de gezondheid
- Effect op de gebruikers

Digitalisation of the economy: mapping the main social risks

Source: © Christophe Degryse, ETUI 2017

Syndicale initiatieven

- Enquête over de impact van de digitalisering op de arbeidsvoorwaarden
- Microsyndicalisme
- Vormingen, sensibilisering enz.
- Uitwisseling van ervaringen
- Sectorale initiatieven

ONDERHANDELEN WE BINNENKORT MET EEN SMARTPHONE?

Digitalisering en technologische ontwikkelingen transformeren de arbeidsmarkt. Met je smartphone kan je voor geen geld én bijna op elk uur van de dag een taxi of pizza bestellen. Maar te vaak betalen werknemers de prijs. We moeten systemische afspraken formuleren in de 'wisdom' economie.

dossier pag. 8 & 9

Op 67 met pensioen?
Niet te doen!

pag. 3

Internationale Arbeidsconferentie
Gelijkheid v/m
goed voor de economie

pag. 5

Edito
De ongelijkheid regeert

pag. 16

LES NOUVELLES FORMES DE TRAVAIL POUR LA PRATIQUE SYNDICALE

GUIDE PÉDAGOGIQUE

ABVV-FGTB
Ensemble, on est plus forts
Samen sterk

Si vous êtes coursier chez Deliveroo, faites-vous connaître et venez à l'assemblée organisée par le SETCa et l'UBT le lundi 11/12 à 8h à Bruxelles.

Lieu de rassemblement : Meeting center du SETCa, rue de Tournai 10 à 1000 Bruxelles (à la place Rouppe, dans le centre de Bruxelles). Nous prévoyons un petit-déjeuner. Merci de confirmer votre présence auprès des personnes de contact ci-après :

ROLAND SPEECKAERT, Secrétaire adjoint SETCa Bruxelles,
rspeeckaert@bbtk-abvv.be - 0472/715 174 ou 02/519 72 78

KATHLEEN DE DECKER, Secrétaire adjointe SETCa Bruxelles,
kdedecker@bbtk-abvv.be - 0496/548 424 ou 02/519 72 70

Steven STEYAERT, Propagandiste FGTTB UBT,

*Les coursiers de
Deliveroo*

4. Digitalisering en deeleconomie,
wat is de diagnose van de sociale
gesprekspartners?

ABVV-FGTB

Ensemble, on est plus forts

Samen sterk

Context

► Interprofessioneel Akkoord 2017-2018: maatschappelijke uitdagingen

“De interprofessionele sociale partners zullen in de Nationale Arbeidsraad (NAR) – Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) bekijken welke maatregelen kunnen worden genomen om ervoor te zorgen dat de digitalisering en de deeleconomie kunnen leiden tot meer groei, werkgelegenheid en ondernemerschap, en een duurzame sociale zekerheid.

De sociale partners zullen aandacht hebben voor de impact op de duurzaamheid van de economie en de arbeidsmarkt en op de eerlijke concurrentie tussen alle spelers/ondernemers op de markt. Zij zullen in kaart brengen waar de opportuniteiten of gevaren liggen, en zullen in dit kader voorstellen formuleren om werknemers en werkgevers/ondernemers beter te wapenen voor deze uitdagingen of om eventuele ongewenste effecten op te vangen.”

Context

- ▶ Eerste rapport van de sociale gesprekspartners
<http://www.cnt-nar.be/RAPPORT/rapport-107-NL.pdf>
- ▶ Element van de sociale dialoog
- ▶ Diagnose voor juni 2017
- ▶ Aanbevelingen voor december 2017
- ▶ Gemeenschappelijke vaststellingen van de sociale gesprekspartners

Context

Hoorzittingen:

- ▶ Sectoren
- ▶ Platformen zelf
- ▶ Inspectiediensten
- ▶ Beleidscellen

Digitalisering

- ▶ Geen duidelijke definitie
- ▶ 3 behandelde thema's in het rapport:
werkgelegenheid, fiscaliteit en e-government
- ▶ Kans op productiviteitsgroei en verbetering van welzijn
- ▶ Belang van de sociale dialoog voor de verbetering van het welzijn van iedereen

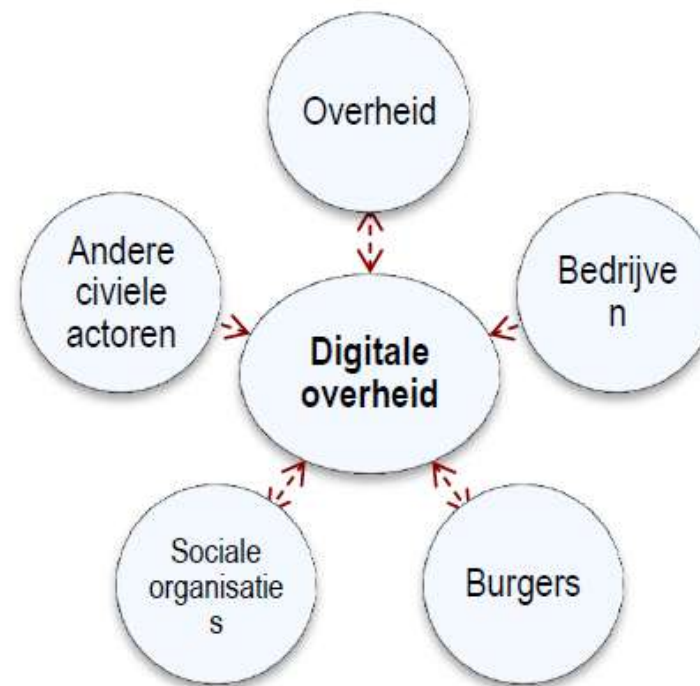
Digitalisering

- ▶ Werkgelegenheid: kansen en risico's
- ▶ Stabiel reglementair kader nodig (ook met de Gewesten)
- ▶ Bepaalde activiteiten ontsnappen aan de belasting
- ▶ Digitale kloof (geen infrastructuur en/of vaardigheden)
= maatschappelijke uitdagingen

Digitalisering

► Focus op e-government

Figuur 0-1: Mogelijke interacties via eGovernment

Bron: Samengesteld op basis van Bekkers V.J.J.M. (2003). E-government and the emergence of virtual organizations in the public sector.

Digitalisering

Focus op e-government

- ▶ Ruimte voor verbetering in België
- ▶ Potentiële meerwaarde voor de burgers en de ondernemingen
- ▶ De digitale 'kansarmen'
- ▶ Cybersecurity
- ▶ Vertrouwen van de burger
- ▶ Vrijheid om niet te kiezen voor digitale equivalenten + mogelijkheid om terug te komen op de keuze

Deeleconomie

- ▶ Onderscheid tussen platformen met winstoogmerk of niet
- ▶ Geen statistieken om het fenomeen te 'meten/kwantificeren'
- ▶ Statuut van deze werknemers/dienstverleners?
- ▶ De inspectiediensten versterken (gebrek aan middelen, gebrek aan medewerking, miskenning van de problemen)
- ▶ Oneerlijke concurrentie vermijden (fiscaliteit)

Eerste beschouwingen:

- ▶ Groeikansen van de productiviteit en de economie
- ▶ De productiviteitswinsten ondersteunen met een positieve impact op de voorspoed van iedereen = maatschappelijke uitdaging
- ▶ Belang van digitale inclusiviteit

5. Syndicale aandachtspunten

- ▶ Kwaliteitsbanen voor iedereen en naleving van de collectieve rechten
  - ▶ cao39 = hefboom
  - ▶ Beroepsopleiding = een prioriteit
  - ▶ Verdediging van veiligheid en gezondheid
  - ▶ Recht om 'offline' te zijn
  - ▶ Databescherming

5. Syndicale aandachtspunten

- ▶ Echte arbeidsovereenkomsten en een statuut voor de werknemers van de platformen
  - ▶ Probleem = omzeiling van de bestaande wetgeving
  - ▶ Juridische grijze zone
  - ▶ Platformen = werkgevers

5. Syndicale aandachtspunten

- ▶ Rechtvaardige fiscaliteit
  - ▶ Financiering van de sociale zekerheid
  - ▶ Geen stelsels van verlaagde belasting
  - ▶ Taxeren in het land waar de activiteit plaatsvindt
  - ▶ Regulering van de platformen om oneerlijke concurrentie en sociale dumping te vermijden

Bedankt voor de aandacht